

การประคบความร้อนด้วยกระเป๋ไฟฟ้า

(Hot compression therapy Applying an electric hot pack)

ความหมาย(Definition)

การประคบความร้อน หมายถึง การใช้ความร้อนเฉพาะที่ชนิดหนึ่งเป็นแบบความร้อนแห้ง (Dry heat application) ณ จุดที่มีความปวด เคล็ด ความร้อนจะทำให้เส้นเลือดขยายตัว (Vasodilatation) มีโลหิตมาเลี้ยงบริเวณผิวหนังมากขึ้น และทำให้ความหนืดของโลหิตลดลง ช่วยเพิ่มอัตราการไหลของโลหิต รวมทั้งช่วยให้กล้ามเนื้อที่หดเกร็งมีการคลายตัว

กระเป๋ไฟฟ้า (Electrical hot pack) หมายถึงอุปกรณ์ที่ให้ความร้อน โดยใช้กระแสไฟฟ้า มีปุ่มสามารถปรับระดับความร้อนได้ โดยความร้อนจะถูกส่งผ่านออกมาอย่างคงที่และสม่ำเสมอ

วัตถุประสงค์ (objective)

1. ให้ความอบอุ่น
2. บรรเทาอาการเจ็บปวดและทุเลาอาการอักเสบ
3. ทำให้กล้ามเนื้อคลายตัว

อุปกรณ์ (Equipment)

1. กระเป๋ไฟฟ้า
2. ปลอกกระเป๋ไฟฟ้า หรือผ้าสำลีหุ้มกระเป๋ หรือผ้าเช็ดตัว
3. เทอร์โมมิเตอร์
4. ถุงมือสะอาด

การประเมิน (Assessment)

ประเมินความจำเป็นสำหรับผู้ป่วยในการใช้กระเป๋ไฟฟ้า ประเมินอุณหภูมิร่างกายที่ผ่าน มา การวางแผนการรักษาของแพทย์ สัญญาณชีพและการรับรู้สติของอวัยวะต่างๆ การไหลเวียนเลือดส่วนปลาย การทำงานของผิวหนังและตรวจสอบสภาพของอุปกรณ์ความถี่โดยตรงในการปรับอุณหภูมิก่อนใช้งาน

ข้อวินิจฉัยการพยาบาล(Nursing diagnosis)

1. อุณหภูมิร่างกายสูง(hyperthermia)
2. เสี่ยงต่อผิวหนังบาดเจ็บ(Risk of injury)
3. ขาดความรู้ในการใช้กระเป๋ไฟฟ้า(Deficient knowledge)
4. เสี่ยงต่อผิวหนังสูญเสียหน้าที่(Risk for impaired skin integrity)
5. การควบคุมอุณหภูมิไม่ได้ตามผลลัพธ์(ineffective thermoregulation)

การวางแผนทางการพยาบาลและผลลัพธ์ (Outcome identification and planning)

อุณหภูมิร่างกายปกติและผิวหนังปกติ

ขั้นตอนปฏิบัติ (Implementation)

ขั้นตอน(ACTION)	เหตุผล(Rationale)
<ol style="list-style-type: none"> 1. ตรวจสอบแผนการรักษา 2. ระบุตัวผู้ป่วย 3. แจ้งให้ผู้ป่วยทราบพร้อมอธิบายวัตถุประสงค์ของการใช้กระเป่าไฟฟ้า วิธีการประคบด้วยความร้อน วิธีการใช้กระเป่าไฟฟ้า วิธีปฏิบัติและการเฝ้าระวังอาการแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้น 4. ประเมินผู้ป่วยทุกครั้งว่าอยู่ในกลุ่มที่เป็นข้อห้ามหรือสภาพผู้ป่วยเหมาะสมต่อการประคบความร้อนด้วยกระเป่าไฟฟ้าหรือไม่ ข้อห้ามในการประคบความร้อนด้วยกระเป่าไฟฟ้า กรณีผู้ป่วยอยู่ในภาวะดังต่อไปนี้ -ผู้ป่วยหลังการให้ยาระงับความรู้สึก -ผู้ป่วยที่มีโรคหรือภาวะทางกายที่มีการสูญเสียการรับความรู้สึก เช่น โรคเบาหวาน โรคทางระบบประสาท โรคทางเส้นเลือด(เช่นvascular insufficiency poor cutaneous perfusion) -ผู้ป่วยที่อยู่ในภาวะช็อค -ผู้ป่วยมีไข้ -ผู้ป่วยที่มีบาดแผลเปิด มีภาวะติดเชื อักเสบ บวมแดง ผู้ป่วยที่มีความเสี่ยงสูง ให้ใช้ความระมัดระวังอย่างมากในการประคบความร้อนดังนี้ -ผู้ป่วยที่สูญเสียการรับความรู้สึก (loss of sensation) -ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ อัมพาต เส้นประสาทขาด -ผู้ป่วยเด็ก ผู้ป่วยสูงอายุ หรือผู้ป่วยที่มีผิวหนังบางเกินไป 5. เตรียมอุปกรณ์พร้อมทดสอบสภาพกระเป่าไฟฟ้า การควบคุมความร้อนพร้อมใช้งานทดสอบความ 	<ul style="list-style-type: none"> - สอดคล้องกับแผนการรักษา - ตรวจสอบชื่อ สกนล เลขประจำตัว ให้มั่นใจว่าให้การประคบไฟฟ้าถูกต้อง - เพื่อให้ผู้ป่วยคลายความวิตกกังวลและให้ความร่วมมือป้องกันการทำลายผิวหนังของผู้ป่วย - เพื่อลดความเสี่ยงและป้องกันอันตรายที่จะเกิดต่อผู้ป่วย - เพื่อสะดวกและลดความเสี่ยงจากการใช้เครื่องมือ

<p>ร้อนโดยใช้หลังมือของผู้ปฏิบัติสัมผัสกระเป๋ไฟฟ้า</p> <p>6. จัดทำผู้ป่วยให้เหมาะสม</p> <p>7. ใช้ผ้าคลุมบริเวณที่จะทำการประคบความร้อน แล้วจึงวางกระเป๋ไฟฟ้าที่ห่อหุ้มผ้าเรียบร้อยแล้ว ในบริเวณที่ต้องการประคบเลือกระดับความร้อนที่ระดับต่ำสุดเสมอ</p> <p>8. ประเมินสภาพผิวหนัง อาการผู้ป่วยอย่างสม่ำเสมอทุก 5-10 นาที พร้อมสำรวจความร้อนและบันทึกสิ่งที่ปฏิบัติ ความรู้สึก และปฏิกิริยาของผู้ป่วย</p> <ul style="list-style-type: none"> -ครั้งที่ 1 ประเมินเมื่อเริ่มใช้กระเป๋ไฟฟ้า -ครั้งที่ 2 ประเมินเมื่อใช้กระเป๋ไฟฟ้าครบ 5 นาที -ครั้งที่ 3 ประเมินเมื่อใช้กระเป๋ไฟฟ้าครบ 15 นาที (10 นาทีต่อมา) -ครั้งที่ 4 ประเมินใช้กระเป๋ไฟฟ้าครบ 25 นาที (10 นาทีต่อมา) <p>9. ระยะเวลาการประคบความร้อนด้วยกระเป๋ไฟฟ้าแต่ละครั้งประมาณ 20 นาที ไม่ควรประคบเกิน 30 นาทีและไม่เกิน 2-3 ครั้งต่อวัน</p> <p>10. แขนงป่วยที่เตียงบอกว่า “กำลังมีการประคบด้วยกระเป๋ไฟฟ้า”</p> <p>11. เมื่อเลิกใช้ปิดปุ่มปรับอุณหภูมิ และปิดสวิทช์เครื่อง เมื่อเลิกใช้กระเป๋ไฟฟ้า มีการถอดปลอกซั๊กทำความสะอาดและผึ่งให้แห้งก่อน</p> <p>12. บันทึกสิ่งที่ปฏิบัติ ความรู้สึก และปฏิกิริยาของผู้ป่วย</p>	<p>-เพื่อให้ความอบอุ่นอย่างทั่วถึง</p> <p>-เพื่อให้อุณหภูมิคงที่สม่ำเสมอ ป้องกันการไหม้พอง</p> <p>-เพื่อเป็นหลักฐานและทราบอาการเปลี่ยนแปลงของผู้ป่วยและเป็นการประเมินการให้การพยาบาลเพื่อวางแผนการพยาบาลต่อไป</p> <p>-ป้องกันอวัยวะการทำลายเนื้อเยื่อจากความร้อนทำให้อาการเล็ดลอดไปเลี้ยง</p> <p>-เพื่อเป็นการสื่อสารให้ทีมผู้ดูแล ผู้ป่วยและญาติรับทราบ</p> <p>-เพื่อให้พร้อมใช้งานในครั้งต่อไป</p> <p>-เพื่อเป็นหลักฐานและการวางแผนการปฏิบัติการพยาบาลต่อไป</p>
--	---

การบันทึก (Documentation)

บันทึกสัญญาณชีพ การไหลเวียนเลือดส่วนปลายและสภาพผิวหนัง การใช้ setting ของเครื่อง ระยะเวลาการใช้อุปกรณ์ การเปลี่ยนแปลงหลังการใช้ บันทึกกิจกรรมการช่วยเหลือและผลลัพธ์ตลอดจนการให้คำแนะนำผู้ป่วยและญาติ

ข้อระวัง (Special consideration)

ข้อห้าม ในการประคบความร้อนด้วยกระเป๋ไฟฟ้า กรณีผู้ป่วยอยู่ในภาวะดังต่อไปนี้

1. ผู้ป่วยหลังการให้ยาระงับความรู้สึก
2. ผู้ป่วยที่มีโรคหรือภาวะทางกายที่มีการสูญเสียการรับความรู้สึก เช่น โรคเบาหวาน โรคทางระบบประสาท โรคทางเส้นเลือด (Vascular insufficiency poor continuous perfusion)
3. ผู้ป่วยที่อยู่ในภาวะช็อค
4. ผู้ป่วยมีไข้
5. ผู้ป่วยที่บาดเจ็บแผลปิด มีภาวะติดเชื้อ อักเสบ บวมแดง

ผู้ป่วยที่มีความเสี่ยงสูง ให้ใช้ความระมัดระวังอย่างมากในการประคบความร้อนดังนี้

1. ผู้ป่วยที่สูญเสียการรับความรู้สึก (Loss of sensation)
2. ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ อัมพาต เส้นประสาทขาด
3. ผู้ป่วยเด็ก ผู้ป่วยสูงอายุ หรือผู้ป่วยที่มีผิวหนังบางเกินไป
4. ไม่ใช่กระเป๋าไฟฟ้าที่ควบคุมอุณหภูมิไม่คงที่ ต้องเปลี่ยนที่วางที่วางทุก 5-10 นาที
5. ไม่ปรับให้ความร้อนมากเกินไปเพราะ ผิวหนังจะไหม้พองได้ง่าย
6. ไม่นำไปวางกับเนื้อผู้ป่วยโดยตรง โดยปราศจากปลอกหรือผ้าคลุม
7. ถ้าผู้ป่วยเป็นเด็ก ห้ามวางบนตัวให้วางพิงไว้ข้างๆตัว หรือตามปลายมือ ปลายเท้า
8. ถ้ามีรอยแดงพอง ให้งดใช้กระเป๋าไฟฟ้าทันที และรายงานให้แพทย์ทราบ

บรรณานุกรม

สุปราณี เสนาดิสัย. การพยาบาลพื้นฐานแนวคิดและการปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : บริษัทจุดทองจำกัด, 2549.

อัจฉรา พุ่มทอง และคณะ. การพยาบาลพื้นฐานปฏิบัติการพยาบาล. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย, 2549.

Anne Griff Perry Martha Keene, Elkin Patricia A. Potter, Martha Keene Elkin Nursing interventions and clinical skills 6th edition 2000.

การประเมินผล (Evaluation)

ประเมินหลังการใช้กระเป๋าไฟฟ้า อุณหภูมิร่างกาย สัญญาณชีพ ไม่มีอาการหนาวสั่น ผิวหนังสี
ปกติ อุ่น และแห้งสะอาดปราศจากการบาดเจ็บจากการใช้อุปกรณ์

การประเมินการประคบความร้อนด้วยกระเป๋าไฟฟ้า

เกณฑ์การประเมิน	ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 2		ครั้งที่ 3	
	ใช่	ไม่ใช่	ใช่	ไม่ใช่	ใช่	ไม่ใช่
<p>เชิงโครงสร้าง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ปฏิบัติคือพยาบาลหรือผู้ช่วยพยาบาล 2. อุปกรณ์ครบถ้วน และสภาพพร้อมใช้งาน 						
<p>เชิงกระบวนการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. อธิบายให้ผู้ป่วยและญาติทราบถึงวัตถุประสงค์ของการใช้กระเป๋าไฟฟ้า 3. ให้ข้อมูลผู้ป่วย/ญาติ รับทราบในการดูแลตนเองขณะใช้กระเป๋าไฟฟ้า 4. ทดสอบสภาพพร้อมใช้กระเป๋าไฟฟ้าก่อนใช้กับผู้ป่วย 5. สวมปลอกหรือใช้ผ้าห่มกระเป๋าไฟฟ้าก่อนนำไปใช้ 6. ติดตาม ประเมินและจดบันทึกสภาพผิวหนังบริเวณที่วางกระเป๋าไฟฟ้าตามเวลาที่กำหนด ทุก 5-10 นาที ลงในแบบบันทึกทางการพยาบาล 7. บันทึกสิ่งที่ปฏิบัติ ความรู้สึก และปฏิกิริยาของผู้ป่วยภาวะแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นในแบบบันทึกทางการพยาบาล 						
<p>เชิงผลลัพธ์</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่มีภาวะแทรกซ้อนจากการประคบความร้อนด้วยกระเป๋าไฟฟ้า 2. ผู้ป่วยสุขสบาย บรรเทาความเจ็บปวด 3. มีการบันทึกผลการใช้กระเป๋าไฟฟ้าในแบบบันทึกทางการพยาบาล 						